

НИКОЛАЙ ЙОВЧЕВ
ВСЕОТДАЕН ЗАЩИТНИК НА
ПРИРОДАТА

chitanka.info

Да се пропагандира идеята за защита на природата в наши дни е похвална дейност. Днес дори много държавни и политически дейци от всички страни вземат присърце тази идея. На срещи на най-високо равнище между държавници и на световни форуми се водят разговори, вземат се решения и се сключват договори и конвенции за опазване на околната среда.

Само преди три десетилетия обаче не беше така. Тогава малцина оценяваха голямото значение на въпроса за опазването на околната среда и за разумното използване на природните ресурси. Нещо повече — хората, които се занимаваха с подобна дейност, бяха смятани по-скоро за чудаци и фантазори, отколкото за идеалисти. В същност това са всички онези, които още тогава виждаха далеч в бъдещето и добре разбираха последиците от неразумното и хищническо използване на природните богатства. Един от пионерите на природозащитното дело не само в Европа, но и изобщо в света е проф. Бернхард Гжимек. Днес той е доайен, ако може да се каже така, на природозащитниците в света.

Впрочем името на проф. Б. Гжимек отдавна е добре познато у нас. Неговият филм „Серенгети не трябва да загине“ мина триумфално по екраните в цялата страна и остави в сърцата на българския зрител толкова въодушевление и благодарност не само за великолепните цветни кадри от природата и животинския свят на Африка, но главно за високохуманната идея, прокарана в него. А днес още по-убедително звучат думите на проф. Б. Гжимек: „Вечна ще остане на Земята само природата, ако ние безсмислено не я разрушим. След 50 години едва ли някой ще се интересува от конференциите и репортажите, които изпълват днес страниците на всички вестници. Но ако дори и след 50 години в ранна утрин величествено излезе от храстите лъв и огласи околността с могъщия си рев, на всеки човек ще спре дъхът и сърцето му силно ще затупти. И съвсем не е важно дали този човек ще говори английски или руски, суахили или немски. Всеки ще застине в безмълвно възхищение и мълчешком ще хване ръката на съседа си, когато за пръв път в живота си види как 20 000 ивичести «тигрови кончета», без да бързат, пресичат необятната степ...

Толкова безсмислено ли е наистина да се стараем сега да направим нещо за тези хора, за тези лъвове и за тези зебри, които ще живеят след 50, 100 или 200 години?“

Всички си спомняме за трагичната смърт на Михаел Гжимек, който загина в разцвета на силите си, изпълнявайки своя доброволно поет дълг — опазване на животинския свят на Африка. Но дълбоката скръб, която съкруши бащата, не сломи волята на учения, не отне любовта и вярата му във високоблагородната идея за защита на природата. Той продължи да работи още по-интензивно, с още по-голямо въодушевление.

По-късно беше преведена на български и книгата „Серенгети не трябва да загине“. Тя затвърди впечатленията ни от филма и ни убеди, че африканските животни трябва да се пазят, защото принадлежат на всички хора по света, на цялото човечество. Такова е мнението на проф. Б. Гжимек, такава е неговата концепция. А след прочитането на книгата тя става убеждение и на самия читател.

Но кой и какъв е проф. Б. Гжимек?

Докторът на ветеринарномедицинските и биологичните науки и доктор хонорис кауза на Берлинския университет Бернхард Гжимек е професор в Гизенския университет и директор на Франкфуртския зоопарк. Той е голям учен и блестящ популяризатор на науката, а като пропагандатор на идеята за защита на природата няма равен на себе си. Проф. Б. Гжимек е ръководител на Франкфуртското зоологическо дружество и един от най-активните дейатели на Международния съюз за защита на природата и природните ресурси. Той е и главен редактор на популярното зоологическо списание „Дас тир“, което излиза в Швейцария. Правителството на Танзания го назначи за съветник по въпросите за защита на природата и за куратор (попечител) на националните паркове в страната.

Проф. Б. Гжимек е автор на много научнопопулярни книги, които са преведени на много езици и се издават в петте континента. Книгата му „Серенгети не трябва да загине“ е издадена досега на 26 езика, а в някои страни се и преиздава. В нашата страна са преведени три от неговите книги: „Те принадлежат на всички“ (изд. „Г. Бакалов“ — Варна, 1968 г.), „Серенгети не трябва да загине“ (изд. „Наука и изкуство“, 1968 г.), „Четириноги австралийци“ („Земиздат“, 1969 и 1979 г.). Брой нямат неговите статии в научните и популярните периодични издания. Той често излиза и пред телевизията, за да пропагандира своите идеи за защита на животинския свят.

Но проф. Б. Гжимек е виден учен и биологичните му изследвания, особено в областта на екологията и етологията, са допринесли много за развитието на зоологията. Един от най-значителните му приноси е книгата „Животът на животните“, издадена преди няколко години в 16 големи тома. Това монументално съчинение е написано с помощта на повече от 150 измежду най-изтъкнатите зоолози в цял свят. То е богато илюстрирано с оригинални черно-бели и цветни снимки. Преведено е вече на френски, английски, италиански и холандски език.

Проф. Б. Гжимек е защитник на природата и животинския свят не само в Африка. Той е неуморим в своите проучвания и изследвания. Освен Западна, Централна и Източна Африка обект на неговите изследователски пътешествия през последните три десетилетия са и Северна и Южна Америка, Австралия, Япония, Нова Гвинея, СССР. В Съветския съюз проф. Б. Гжимек беше посрещнат най-радушно и можа да обиколи много резервати на необятната съветска страна. По-късно той написа книгата си „Диво животно, бял човек“, посветена на проблема за защита на природата и на постигнатите в това отношение успехи в Съветския съюз и Канада.

Заради заслугите му за популяризиране на природознанието във ФРГ проф. Б. Гжимек беше награден през 1964 г. със специалния златен медал „Вилхелм Бьолше“. През 1970 г. той беше удостоен от Световния фонд със златния медал за защита на дивата природа (WWF) „За бележити постижения в защитата на природата и околната среда“. А Зоологическото дружество в Ню Йорк го удостои с почетния златен медал „За особени заслуги в защитата на природата“. За филма „Няма място за диви животни“ Б. Гжимек и неговият син Михаел бяха наградени със „Златната мечка“ и държавна награда на ФРГ, а за „Серенгети не трябва да загине“ те получиха най-високата награда на САЩ — Оскар.

В предлаганата книга „Сред животните на Африка“ проф. Б. Гжимек разказва подробно за много видове африкански животни — бозайници, птици и влечуги. От нея читателят ще научи много неизвестни неща за поведението на шимпанзетата и горилите, за носорозите, лъвовете, жирафите, крокодилите, щраусите, както и за опитите на автора с изкуствени пластмасови животни.

Книгата, както всички останали научно-популярни книги на проф. Б. Гжимек, се чете с интерес и удоволствие. Нейното голямо възпитателно въздействие в морално и естетическо отношение е безспорно.

Използвам случая да кажа, че „Земиздат“, най-„природозащитното“ издателство в нашата страна, трябва да бъде поздравено за сполучливия подбор на книгите, които издава в своята научно-популярна поредица.

Николай Йовчев

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.